

נשיח בחוקיך

עלון שבועי על פרשת השבוע ועניני השעה
מתורתו של מרן פוסק הדור רבינו **נסים קרליץ שליט"א**
גליון מס' 184 • ויצא תשע"ח

ונתן לי לחם לאכול ובגד ללבוש (כח, כ)

כתב רבינו בחיי ז"ל: ונתן לי לחם לאכול, זאת שאלת הצדיקים מאת ה', לא ישאלו המותרות, רק הדבר ההכרחי בלבד שאי אפשר לו לאדם שיהיה בלעדיו, ובידוע, כי נטיית אדם אחר בקשת המותרות הוא גורם לו מהומות רבות, ועל כן כל איש ירא את ה' ראוי לו שיהיה שמח בחלקו ושיסתפק במעט, ושלא יתאוה המותרות, ויטיב לבו ביראת השם. הוא שאמר שלמה המלך ע"ה (משלי סו טז) "טוב מעט ביראת ה' מאוצר רב ומהומה בו וכו', ועל כן שאל יעקב הצדיק "לחם לאכול ובגד ללבוש" שהוא הדבר המוכרח, ושאל מדת ההסתפקות שהיא שאלת הצדיקים, ולא שאל המותרות, כי התורה מואסת בהן עד שתמנע אותם ואפילו מן המלך יעו"ש באריכות.

צמצום בהוצאות - לא לבזוז, על שולחנו של מרן פוסק הדור שליט"א

הרב והרבנית התגוררו ברח' הרב בלוי בבני ברק, היתה דירה של 4 חדרים, בה התחלקו ארבעה משפחות - בכל חדר התגוררה משפחה. בחדר אחד גרו הרב והרבנית עם ילדיהם. בחדר השני גרה משפחת הגאון רבי חיים קניבסקי. בחדר השלישי משפחת הגאון רבי עמרם זקס, ובחדר הרביעי משפחת הגאון רבי ברל וינטרוב. היו שם 2 מטבחים ו-2 שירותים שהיו משותפים לכולם. כך חיו בהסתפקות במועט ובשמחה! ואף אחד לא הרגיש "צר לי המקום". בדירה זו היתה מרפסת, ובערב בא הסטייפלר זצ"ל ללמוד עם בנו ר' חיים שהיה באותה עת בשנה ראשונה לנישואיו, בצד אחד של המרפסת ישב הסטייפלר עם בנו ובצידה השני ישב רבינו שליט"א ולמד עם הגאון רבי שלמה זלמן אולמן - באותן השעות היתה קביעות לימוד של הנשים, הרבנית ע"ה עם אשת ר' חיים קניבסקי ע"ה בלימוד ספרי הלכה מוסר ויראה.

אף בתוך החדר גרו בצפיפות. גם מיטות לא היו לכולם לישון עליהם בלילה. לחלק מהילדים "סידרו מיטה" ע"י שהניחו שורה של כסאות שהוצמדו לקיר או לארון, אפילו מזרונים לא היו לכולם, ועל הכסאות הניחו שמיכה, וכך ישנו בלילות.

בהמשך אותה תקופה פתח רבינו שליט"א את בית דינו הגדול על פי עצתם ובקשתם של גדולי ישראל, מרן הסטייפלר ומרן הרב שך, ודיוני בית הדין התנהלו בתוך הבית. היו גם דיונים שהתחילו בשעות ערב מאוחרות כשהילדים כבר נמו את שנתם, ולעיתים התעוררו הילדים מהקולות הרמים של בעלי הדין.

כך חיו, בהסתפקות במועט, וכלל כלל לא הרגישו צימצום או מחסור, כל משפחה שמחה במה שיש לה, אף שהיו משפחות ברוכות ילדים.

והעיד על כך, בנו של רבינו, הגאון רבי אברהם ישעיהו קרליץ שליט"א רבה של בית המדרש הליגמן (שאף הוא היה בין הישנים על הכסאות) שאף במצב זה הם לא הרגישו הרגשה לא טובה, או הרגשת מסכנות, **אלא ההרגשה היתה שזו התקופה המאושרת שלנו!**

באותו הזמן בא הגאון ר' שלמה זלמן אולמן למרן החזון איש לספר לו על מצבו הדחוק של אחיינו הרב ר' נסים. השיב לו החזון איש כך: **הוא נולד בנסים, והוא יחיה בנסים!**

פעם התפנה אחד החדרים בדירה ובאותו זמן ר' ראובן אליצור (שהיה חברותא של הרב במשך עשרות שנים) חיפש לשכור דירה למשפחתו במקום אחר. החזון איש קרא לו ואמר לו שילך הוא ומשפחתו להתגורר בחדר ליד ר' נסים קרליץ והרבנית, אף אם יהיה הדבר כרוך בהוצאות, ישלם זאת (החזו"א) מכיסו הפרטי, היות וחשוב הוא להיות בקרבתם. (כחוט השני שפתותיך)

דעת גדולי התורה - נישואין בשמחה ובכבוד במידת ההסתפקות

העול והנטל מההתחייבויות הגדולות, של הורים, בנישואי בניהם ובנותיהם, מכריע רבים וטובים, ומגיע עד כדי פיקוח נפש, מפיל חללים רבים, ומהווה סכנה לעתיד פריחת התורה בארץ ישראל, כאשר הוא מכריע רבים וטובים, וטורד את שלוותם מלשקוד על התורה והעבודה של בני התורה, הזוכים להשיא את צאצאיהם.

לאור מצב חמור זה, יזמו גדולי ישראל כינוס של ראשי הישיבות, והתאספו בבית אב"ד בני ברק, הגאון רבי נסים קרליץ שליט"א, לדון בנושא כאוב זה. ואלה חלק מדבריהם:

הגר"נ קרליץ שליט"א: מטרת אסיפת ראשי הישיבות, מחנכי הדור בהיכלי התורה, לתת את הכיוון והדרך בעולם התורה, לעודד הסתפקות במועט, שזו הדרך המכובדת והנכונה, להעמיד עליה את חיי משפחת בן התורה בעתיד, ובכך לאפשר את המשך התפתחות עולם התורה, כפי האופן המתבקש, בהנהגה הראויה לבן – תורה.

ברור, כי כבודו של הבית התורני, הינו במידת ההסתפקות, ובודאי שאינו ראוי ומכובד להטיל על ההורים נטל כבד מנשוא. דעת עמוד ההוראה מרן הגרי"ש אלישיב (שליט"א) זצוק"ל הובאה ע"י שליחו, ולפיה יש לחנך את הבחורים בני התורה, למידת ההסתפקות, וכן יש להצטמצם בהוצאות החתונה, ולמיעוט הוצאות צרכי הנישואין, כולל הוצאת הדיור בצמצום גדול, כגון רכישת דירות קטנות יותר, כדוגמת רכישת דירה של שני חדרים. עוד הוסיף ואמר מרן (שליט"א) זצוק"ל כי ראוי שישאו הצדדים את הנטל שוה בשוה.

דעת הגאון הגדול רבי אהרון ליב שטינמן שליט"א, הובאה ע"י שליחו, ולפיה על ראשי הישיבות מחנכי הדור, לתת את הדעת על הדרכים והצורה, איך מחנכים לאהבת תורה אמיתית, ושבת ת"ח, הראויה על פי מידותיה, תוכל להינשא לבחירי עולם התורה, מבלי שאביה יצא מתלמודו בגלל כך. החינוך שהיא קיבלה בביתה מהווה בסיס חזק, להעמיד את המשך הדורות. וכן במקביל יש למצוא את הדרך כיצד לחנך שבני התורה ינשאו לבנות הראויות להם מצד תכונותיהן ומידותיהן, שכן זהו כבודה של תורה, זו דרכה, וזו מחנכים את הדורות הבאים.

כמו כן, מצד דרכה של תורה, שבני התורה יהיו שותפים בפועל בדאגה לבריאות ההורים, בעצם צמצום ההוצאות, זו דרכה של תורה, וכך גדלים בתורה, וביראת שמים, ובמדות טובות.

דברים אלו הם ביסוד המשך שלשלת הדורות וקיום התורה בהיכלי הישיבות.

המצב הקיים היום, דומה לזה שהיה אצל פרעה. שם כתוב שהכניסו ילדים במקום לבנים, היום מכניסים את ההורים במקום הבנים, לתוך חומת לבנים של צורכי נישואין, מאחר ומדובר בחובות אדירים, הרי שהורים מתמוטטים. עד כאן מדבריהם. (מתוך הספר השידוכים בדרך חז"ל)

*

שאלה: האם יש ענין להתגבר על הקושי לחיות בצפיפות ולחיות חיי צער?

תשובה: בזמננו לא טוב לחיות בצפיפות. ילדים צריכים פרטיות, ובפרט בנות בוגרות. ויש כאלו שיכולים להגיע למצבים שכבר קשה למצוא עצה. והנאמר בגמרא שלמכור דירה חדשה "לא מסמנא מלתא" (קדושין נט). זה רק אם הסיבה שמוכר היא מסיבות לא טובות, אך אם הסיבה היא עקב ברכה שהמשפחה ב"ה התרחבה, אדרבה – זה סימן טוב. (הליכות שני)

*

מכתב רבינו - בענין חשבון הוצאות

ראיתי שכ' מוציא ספר נגד ההרגל לבזבז כסף בלי חשבון אמיתי, וכבר כתב המ"ב בסוף הל' יו"ט בגודל האיסור וגם הגנאי שבדבר, וזה נגד ההכרה שיש דין בראש השנה שקובע כל מה שיהי לו, והמוציא יותר יחסר לו על הדברים הנחוצים והדבר מביא לידי מכשולים גדולים וצריך להלחם בכל כוחו נגד פתויים להוציא כסף בלי חשבון, וגם בהל' שבת שכתוב לו עלי ואני פורע כתבו הפוסקים שזה מוגבל בחשבון איך לשלם.

וצורך גדול להכניס בציבור ובפרט בדור הצעיר ההכרה שכל הוצאותיו קבועות מר"ה מחייב אותו לפי זה וכמבואר במ"ב שם. חוץ ממה שעצם הדבר של מותרות זה דבר שמביא את האדם להרבה עוונות ומשחיתות את מידותיו.

והנני בזה לברך את כת"ר שיזכה להשפיע ולחנך את הדור הצעיר להתייחס לענין כדן ולהנצל מכל הצרות. (אגרות שני)